



PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KATOWICACH

Katowice, dn. 2 czerwca 2014 r.

RKT-61-05/14/BP

DECYZJA Nr RKT –11/2014

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz § 2 pkt 4 i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887),

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

- I.** na podstawie art. 28 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko **Zbigniewowi Czakon prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Czakon Zbigniew „AGART” Pośrednictwo Finansowe w Jastrzębiu-Zdroju**, w toku którego zostało uprawdopodobnione, że ww. przedsiębiorca stosuje praktyki, o jakich mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegające na:
- 1.** naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w formularzu informacyjnym o skutkach braku płatności, co jest niezgodne z art. 13 ust. 1 pkt 13 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
 - 2.** naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w umowach pożyczki o:
 - a.** terminie i sposobie wypłaty kredytu, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
 - b.** rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunkach jej zmiany, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
 - c.** prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 16 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
 - d.** organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów, co jest niezgodne z art. 30 ust. 1 pkt 21 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

3. uzależnieniu skuteczności odstąpienia od umowy o pożyczkę gotówkową od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz z oświadczeniem o odstąpieniu od umowy, co jest niezgodne z art. 47 w zw. z art. 53 ust. 1, 4 i 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm.), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

4. stosowaniu we wzorcu „Umowy pożyczki gotówkowej nr ...” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 101) o treści: „Wszelkie spory mogące wynikać z niniejszej umowy rozpatrywać będzie Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju”, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

po przyjęciu przez Zbigniewa Czakon prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Czakon Zbigniew „AGART” Pośrednictwo Finansowe w Jastrzębiu-Zdroju zobowiązania do zaniechania stosowania ww. praktyk

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

nakłada się na Zbigniewa Czakon prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Czakon Zbigniew „AGART” Pośrednictwo Finansowe w Jastrzębiu-Zdroju obowiązek wykonania przyjętego przez tego przedsiębiorcę w toku postępowania zobowiązania do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym mu naruszeniom, polegających na:

- i. w odniesieniu do punktu I.1. – usunięciu z treści formularza informacyjnego odwołania do kosztów, a z treści wzorca umowy pożyczki gotówkowej danych dotyczących szacunkowego wskazania kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego oraz zmiany formularza informacyjnego w zakresie skutków braku płatności poprzez przyjęcie następującego brzmienia: „w przypadku braku zwrotu pełnej kwoty pożyczki wraz z prowizją w ciągu 30 dni następujących po określonym w umowie dniu spłaty pożyczki, Pożyczkodawca listem poleconym wezwie Pożyczkobiorcę do wykupu weksla będącego zabezpieczeniem spłaty pożyczki. W przypadku braku wykupu weksla w terminie wskazanym w wezwaniu, Pożyczkodawca skieruje sprawę na drogę postępowania sądowego”,
- ii. w odniesieniu do punktu I.2.a. – wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowienia o treści: „Kwota pożyczki zostanie wypłacona w gotówce z chwilą podpisania Umowy oraz ustanowienia zabezpieczenia, o którym mowa w § 5 poniżej”,
- iii. w odniesieniu do punktu I.2.b. – wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowień o treści: „Zadłużenie przeterminowane 1. Brak zwrotu całości kwoty pożyczki wraz z prowizją w terminie, o którym mowa w § 4 skutkować będzie uznaniem niespłaconej kwoty za zadłużenie przeterminowane. 2. Od niespłaconego w terminie zadłużenia przeterminowanego Pożyczkodawca nalicza odsetki według zmiennej stopy procentowej stanowiącej w stosunku rocznym czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. 3. Zmiana oprocentowania zadłużenia przeterminowanego może nastąpić tylko w przypadku zmiany stopy procentowej kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i następuje z dniem wejścia w życie uchwały Rady Polityki Pieniężnej. 4. W dniu zawarcia niniejszej Umowy odsetki od zadłużenia przeterminowanego wynoszą 16% w stosunku rocznym. 5. W przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego dokonywane przez Pożyczkobiorcę spłaty zalicza się w następującej kolejności: prowizja, odsetki, kwota pożyczki”,
- iv. w odniesieniu do punktu I.2.c. – wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowień o treści: „Spłata przed terminem 1. Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w § 4. 2. W przypadku

spląty całości pożyczki przed terminem określonym w § 4 Umowy, prowizja ulegnie zmniejszeniu. Zmniejszenie będzie proporcjonalne do okresu, o który skrócono okres udzielenia pożyczki (liczony od dnia otrzymania kwoty pożyczki do przewidzianego w § 4 dnia jej zwrotu). 3. Ostateczne rozliczenie z Pożyczkobiorcą z tytułu ewentualnej nadpłaty lub niedopłaty nastąpi po całkowitej spłacie kwoty pożyczki, jednakże nie później niż 14 dni od spląty. 4. Pożyczkodawca nie przewiduje żadnych dodatkowych opłat lub prowizji w związku ze splątą pożyczki przed terminem”,

- v. w odniesieniu do punktu I.2.d. – wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowienia o treści: „Postanowienia końcowe 1. Organem nadzoru w sprawach ochrony konsumentów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów wykonuje powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów”,
- vi. w odniesieniu do punktu I.3. – wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowień o treści: „Odstąpienie od umowy 1. Pożyczkobiorca ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od niniejszej Umowy w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia. 2. Oświadczenie o odstąpieniu od Umowy może zostać złożone przez Pożyczkobiorcę z wykorzystaniem wzoru oświadczenia o odstąpieniu od Umowy stanowiącym załącznik nr 2 do Umowy. Wzór oświadczenia o odstąpieniu od Umowy obejmuje nazwę Pożyczkodawcy oraz adres jego siedziby. 3. Termin do odstąpienia od Umowy jest zachowany, jeżeli pożyczkobiorca przed jego upływem złoży pod adresem wskazanym we wzorze, o którym mowa w § 8 ust. 2 powyżej, oświadczenie o odstąpieniu od Umowy. 4. Dla zachowania terminu, o którym mowa w ust. 1 wystarczające jest wysłanie oświadczenia przed jego upływem. 5. Pożyczkobiorca zwraca niezwłocznie Pożyczkodawcy kwotę pożyczki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od Umowy. Dniem spląty pożyczki jest dzień przekazania środków pieniężnych Pożyczkodawcy przez Pożyczkobiorcę”,
- vii. w odniesieniu do punktu I.4. – wykreśleniu z wzorca umowy pożyczki kwestionowanej klauzuli,

które to działania zostaną podjęte niezwłocznie, nie później niż w terminie siedmiu (7) dni, od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji,

- viii. wystąpienie do dotychczasowych usługobiorców – konsumentów – z propozycją aneksowania obowiązujących umów o kredyt konsumencki, tj. umów, które nie zostały jeszcze wykonane, poprzez zmianę treści następujących punktów dotychczasowych umów o kredyt konsumencki i nadanie im następującego brzmienia:
 - a. punkt 1 – „Pożyczkodawca udziela Pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie *. Kwota pożyczki zostanie wypłacona w gotówce z chwilą podpisania Umowy oraz ustanowienia zabezpieczenia, o którym mowa w punkcie 7 poniżej”,
 - b. punkt 3 – „Pożyczkobiorca zobowiązuje się do spląty zadłużenia (suma pożyczki i prowizji) w kwocie * do dnia * gotówką w siedzibie lub placówce Pożyczkodawcy, przelewem na rachunek bankowy Pożyczkodawcy o numerze * lub w inny prawnie dopuszczalny sposób (np. przekaz pocztowy). Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spląty całości lub części pożyczki przed wskazanym terminem. W przypadku spląty całości pożyczki przed terminem, prowizja ulegnie zmniejszeniu. Zmniejszenie będzie proporcjonalne do okresu, o który skrócono okres udzielenia pożyczki (liczony do dnia otrzymania kwoty pożyczki do przewidzianego dnia jej zwrotu). Ostateczne rozliczenie z Pożyczkobiorcą z tytułu ewentualnej nadpłaty lub niedopłaty nastąpi po całkowitej spłacie kwoty pożyczki, jednakże nie później niż w terminie 14 dni od spląty.

Pożyczkodawca nie przewiduje żadnych dodatkowych opłat lub prowizji w związku ze spłatą pożyczki przed terminem”,

- c. punkt 4 – „Udzielona pożyczka nie podlega żadnemu oprocentowaniu, a jedynym związanym z pożyczką kosztem jest prowizja, o której mowa w pkt 2 Umowy. Pożyczkobiorca w związku z udzieleniem pożyczki przez Pożyczkodawcę nie ponosi żadnych dodatkowych kosztów, w tym opłat, marży lub kosztów innych usług dodatkowych. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania (RRSO) wynosi 1355,19%. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wyliczona została na podstawie reprezentatywnego przykładu przy założeniu, że Strony wypełnią w całości i w terminie zobowiązania wynikające z Umowy, a okres na jaki została udzielona pożyczka odpowiada 1/12 roku. Brak zwrotu całości kwoty pożyczki wraz z prowizją w ustalonym terminie skutkować będzie uznaniem niespłaconej kwoty za zadłużenie przeterminowane. Od niespłaconego w terminie zadłużenia przeterminowanego Pożyczkodawca nalicza odsetki według zmiennej stopy procentowej stanowiącej w stosunku rocznym czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Zmiana oprocentowania zadłużenia przeterminowanego może nastąpić tylko w przypadku zmiany stopy procentowej kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i następuje z dniem wejścia w życie uchwały Rady Polityki Pieniężnej. W dniu zawarcia niniejszej Umowy odsetki od zadłużenia przeterminowanego wynoszą 16% w stosunku rocznym. W przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego dokonywane przez Pożyczkobiorcę spłaty zalicza się w następującej kolejności: prowizja, odsetki, kwota pożyczki”,
- d. punkt 5 – „Pożyczkobiorca ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od niniejszej Umowy w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia. Termin do odstąpienia od Umowy jest zachowany, jeżeli Pożyczkobiorca przed jego upływem złoży pod adresem wskazanym w druku, o którym mowa w pkt 14, oświadczenie o odstąpieniu od Umowy. Dla zachowania powyższego terminu wystarczające jest wysłanie oświadczenia przed jego upływem. Pożyczkobiorca zwraca niezwłocznie Pożyczkodawcy kwotę pożyczki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od Umowy. Dniem spłaty pożyczki jest dzień przekazania środków pieniężnych Pożyczkodawcy przez Pożyczkobiorcę”,
- e. punkt 6 – „W przypadku braku zwrotu pełnej kwoty pożyczki wraz z prowizją w określonym umową czasie, Pożyczkodawca skorzysta z ustanowionych zabezpieczeń, a w przypadku braku dalszej zapłaty w wyznaczonym terminie, skieruje sprawę na drogę postępowania sądowego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego (t. j. Dz. U. z 2014 roku, Nr 101 ze zm.)”,
- f. punkt 12 – „Wszelkie spory mogące wynikać z niniejszej umowy rozpatrywać będą sądy powszechne właściwości ogólnej”,
- g. oraz dodanie punktu 15 – „Organem nadzoru w sprawach ochrony konsumentów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów wykonuje powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów”,

które to działania zostaną podjęte niezwłocznie, nie później niż w terminie siedmiu (7) dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji,

- II. na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.) w związku z art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 2 pkt 4 i § 5 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie

właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu przeciwko **Zbigniewowi Czakon prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Czakon Zbigniew „AGART” Pośrednictwo Finansowe w Jastrzębiu-Zdroju** postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, nakłada się na tego przedsiębiorcę obowiązek złożenia – **w terminie dwóch (2) miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji** – sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, które powinno obejmować:

- i. informację na temat liczby dotychczasowych usługobiorców – konsumentów – posiadających aktywne umowy o kredyt konsumencki, którym w terminie siedmiu dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wysłano, w celu zaakceptowania aneksu do tych umów, uwzględniające w całości postawione zarzuty wraz z dowodami ich nadania, a także z kopiami trzech przykładowych, podpisanych obustronnie aneksów, o ile takie aneksy zostaną zawarte,
 - ii. informację na temat liczby dotychczasowych usługobiorców – konsumentów – posiadających aktywne umowy o kredyt konsumencki, którym w terminie siedmiu dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji nie wysłano w celu zaakceptowania, aneksów do tych umów, uwzględniających w całości postawione zarzuty wraz z wyjaśnieniem, czym spowodowany jest taki stan rzeczy,
 - iii. informację na temat liczby umów o kredyt konsumencki zawartych w terminie dwóch miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji z nowymi usługobiorcami – konsumentami, z wykorzystaniem zmienionych wzorców stosowanych przy zawieraniu umowy o kredyt konsumencki wraz z kopiami pięciu ostatnio faktycznie zawartych umów wraz ze wszystkimi załącznikami, o ile takie umowy zostaną zawarte,
 - iv. przedstawienie obowiązujących wzorców stosowanych przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki, w tym formularza informacyjnego oraz wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy,
- III. na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 267) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **umarza się, jako bezprzedmiotowe** wszczęte z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem podejmowania przez **Zbigniewa Czakon prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Czakon Zbigniew „AGART” Pośrednictwo Finansowe w Jastrzębiu-Zdroju** bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na pobieraniu prowizji w wygórowanej wysokości – w każdych okolicznościach wynoszącej 25% kwoty pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tj. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.) a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

UZASADNIENIE

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej także „Prezesem Urzędu”) przeprowadzono postępowanie wyjaśniające (RKT-405-41/13/BP) w sprawie działalności **Zbigniewa Czakon prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Czakon Zbigniew „AGART” Pośrednictwo Finansowe w Jastrzębiu-Zdroju** (zwanego dalej także „przedsiębiorcą”). W toku tego postępowania powzięto podejrzenie, iż przedsiębiorca stosuje praktyki opisane w punktach I.1-4. sentencji niniejszej decyzji, wobec czego za konieczne uznano wszczęcie niniejszego postępowania administracyjnego. W tych okolicznościach, Postanowieniem nr 1 z dn. 4 marca 2014 r. (dowód: karty nr 1 – 3) wszczęto z urzędu przedmiotowe postępowanie administracyjne.

W toku niniejszego postępowania, w odpowiedzi na postawione zarzuty, przedsiębiorca przedstawił swoje stanowisko w sprawie w pismach z dn. 18 marca 2014 r. (dowód: karty nr 74-78), z dn. 31 marca 2014 r. (dowód: karty nr 81-89) oraz z dn. 14 kwietnia 2014 r. (dowód: karty nr 92-98).

W toku postępowania, pismem z dn. 18 marca 2014 r. przedsiębiorca złożył wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej zgodnie z dyspozycją art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W następnych pismach z dn. 31 marca 2014 r. oraz z dn. 14 kwietnia 2014 r. przedsiębiorca doprecyzował uprzednio złożony wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej.

Pismem z dn. 21 maja 2014 r. przedsiębiorca został zawiadomiony o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (dowód: karta nr 103). W wyznaczonym terminie przedsiębiorca skorzystał z uprawnienia do zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny

Zbigniew Czakon prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Czakon Zbigniew „AGART” Pośrednictwo Finansowe w Jastrzębiu-Zdroju. Jest przedsiębiorcą wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dowód: karta nr 102). Przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. na świadczeniu usług finansowych (64.92.Z), w tym udzielaniu krótkoterminowych pożyczek gotówkowych na rzecz konsumentów. W swojej ofercie przedsiębiorca proponuje konsumentom pożyczki w kwocie do 1000 zł na okres jednego miesiąca.

Zawierając z konsumentami umowy o kredyt konsumencki przedsiębiorca stosuje następujące wzorce umów oraz dokumenty:

1. formularz informacyjny oraz projekt umowy – dokumenty te są stosowane od dn. 18 grudnia 2012 r.,
2. druk odstąpienia od umowy – stosowany od grudnia 2006 r.,
3. wzorzec „Umowa pożyczki gotówkowej nr ...” – stosowany od maja 2013 r.

Jako zabezpieczenie pożyczki przedsiębiorca stosuje weksel własny pełny pożyczkobiorcy na kwotę uzgodnioną przez strony. Wszystkie czynności związane z procedurą zawierania umów o pożyczkę, począwszy od udzielenia informacji na temat oferty i weryfikacji zdolności kredytowej aż do zawarcia umowy i wypłaty pożyczki odbywają się wyłącznie w siedzibie (biurach terenowych) przedsiębiorcy. Obszarem działania firmy jest wyłącznie teren województwa śląskiego – obszar Jastrzębia-Zdroju oraz placówek terenowych w Zabrzcu, Gliwicach, Katowicach, Tychach, Żorach i Rybniku (dowód: karty nr 8-9).

Analiza stosowanego przez przedsiębiorcę formularza informacyjnego wykazała brak określania w nim wysokości opłat, którymi może być obciążony konsument w przypadku braku lub opóźnienia płatności – skutki braku płatności (dowód: karty nr 28-31). Równocześnie analiza stosowanego przez przedsiębiorcę wzorca „Umowy pożyczki gotówkowej ...” oraz faktycznie zawartych umów z jego wykorzystaniem, wykazała brak zamieszczenia następujących informacji o:

- a. terminie i sposobie wypłaty kredytu,
- b. rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunkach jej zmiany oraz ewentualne innych opłatach z tytułu zaległości w spłacie kredytu,
- c. prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem,
- d. organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów (dowód: karta nr 33).

W punkcie 5 wzorca „Umowy pożyczki gotówkowej nr ...” przedsiębiorca stosuje postanowienie o treści: „Pożyczkobiorca może odstąpić od niniejszej umowy w terminie 14 dni od jej zawarcia. Termin ten jest zachowany, jeżeli Pożyczkobiorca przed jego upływem złoży w siedzibie Pożyczkodawcy oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Takie odstąpienie staje się skuteczne, jeśli wraz z oświadczeniem o odstąpieniu zostanie zwrócona Pożyczkodawcy kwota pożyczki”, a w punkcie 12 tego wzorca postanowienie, zgodnie z którym „Wszelkie spory mogące wyniknąć z niniejszej umowy rozpatrywać będzie Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju” (dowód: karta nr 33).

Zobowiązanie złożone przez przedsiębiorcę

- W odniesieniu do punktu I.1. zobowiązanie przedsiębiorcy polega na usunięciu z treści formularza informacyjnego odwołania do kosztów, a z treści wzorca umów danych dotyczących szacunkowego wskazania kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego. Projekt formularza informacyjnego w zakresie skutków braku płatności przyjął następujące brzmienie: „w przypadku braku zwrotu pełnej kwoty pożyczki wraz z prowizją w ciągu 30 dni następujących po określonym w umowie dniu spłaty pożyczki, Pożyczkodawca listem poleconym wezwie Pożyczkobiorcę do wykupu weksla będącego zabezpieczeniem spłaty pożyczki. W przypadku braku wykupu weksla w terminie wskazanym w wezwaniu, Pożyczkodawca skieruje sprawę na drogę postępowania sądowego”.
- W odniesieniu do punktu I.2.a. zobowiązanie przedsiębiorcy polega na wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowienia o treści: „Kwota pożyczki zostanie wypłacona w gotówce z chwilą podpisania Umowy oraz ustanowienia zabezpieczenia, o którym mowa w § 5 poniżej”.
- W odniesieniu do punktu I.2.b. zobowiązanie przedsiębiorcy polega na wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowień o treści: „Zadłużenie przeterminowane 1. Brak zwrotu całości kwoty pożyczki wraz z prowizją w terminie, o którym mowa w § 4 skutkować będzie uznaniem niespłaconej kwoty za zadłużenie przeterminowane. 2. Od niespłaconego w terminie zadłużenia przeterminowanego Pożyczkodawca nalicza odsetki według zmiennej stopy procentowej stanowiącej w stosunku rocznym czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. 3. Zmiana oprocentowania zadłużenia przeterminowanego może nastąpić tylko w przypadku zmiany stopy procentowej kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i następuje z dniem wejścia w życie uchwały Rady Polityki Pieniężnej. 4. W dniu zawarcia niniejszej Umowy odsetki od zadłużenia przeterminowanego wynoszą 16% w stosunku rocznym. 5. W przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego dokonywane przez Pożyczkobiorcę spłaty zalicza się w następującej kolejności: prowizja, odsetki, kwota pożyczki”.
- W odniesieniu do punktu I.2.c. zobowiązanie przedsiębiorcy polega na wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowień o treści: „Spłata przed terminem 1. Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w § 4. 2. W przypadku spłaty całości pożyczki przed terminem określonym w § 4 Umowy, prowizja ulegnie zmniejszeniu. Zmniejszenie będzie proporcjonalne do okresu, o który skrócono okres udzielenia pożyczki (liczony od dnia otrzymania kwoty pożyczki do przewidzianego w § 4 dnia jej zwrotu). 3. Ostateczne rozliczenie z Pożyczkobiorcą z tytułu ewentualnej nadpłaty lub niedopłaty nastąpi po całkowitej spłacie kwoty pożyczki, jednakże nie później niż 14 dni od spłaty. 4. Pożyczkodawca nie przewiduje żadnych dodatkowych opłat lub prowizji w związku ze spłatą pożyczki przed terminem”.

- W odniesieniu do punktu I.2.d. zobowiązanie przedsiębiorcy polega na wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowienia o treści: „Postanowienia końcowe 1. Organem nadzoru w sprawach ochrony konsumentów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów wykonuje powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów”.
- W odniesieniu do punktu I.3. zobowiązanie przedsiębiorcy polega na wprowadzeniu do wzorca umowy pożyczki gotówkowej postanowień o treści: „Odstąpienie od umowy 1. Pożyczkobiorca ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od niniejszej Umowy w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia. 2. Oświadczenie o odstąpieniu od Umowy może zostać złożone przez Pożyczkobiorcę z wykorzystaniem wzoru oświadczenia o odstąpieniu od Umowy stanowiącym załącznik nr 2 do Umowy. Wzór oświadczenia o odstąpieniu od Umowy obejmuje nazwę Pożyczkodawcy oraz adres jego siedziby. 3. Termin do odstąpienia od Umowy jest zachowany, jeżeli pożyczkobiorca przed jego upływem złoży pod adresem wskazanym we wzorze, o którym mowa w § 8 ust. 2 powyżej, oświadczenie o odstąpieniu od Umowy. 4. Dla zachowania terminu, o którym mowa w ust. 1 wystarczające jest wysłanie oświadczenia przed jego upływem. 5. Pożyczkobiorca zwraca niezwłocznie Pożyczkodawcy kwotę pożyczki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od Umowy. Dniem spłaty pożyczki jest dzień przekazania środków pieniężnych Pożyczkodawcy przez Pożyczkobiorcę”.
- W odniesieniu do punktu I.4. zobowiązanie przedsiębiorcy polega na wykreśleniu z wzorca umowy pożyczki kwestionowanej klauzuli.

Przedsiębiorca zobowiązał się również do zwrócenia się do wszystkich konsumentów, z którymi łączy go umowa o kredyt konsumencki do aneksowania obowiązujących umów. Przedsiębiorca określając termin wykonania proponowanego zobowiązania wskazał, że powyższe czynności zostaną zakończone w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji. Na mocy przedmiotowego aneksu strony zmieniają treść następujących punktów dotychczasowej umowy pożyczki nadając im następujące brzmienie:

- a. punkt 1 – „Pożyczkodawca udziela Pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie *. Kwota pożyczki zostanie wypłacona w gotówce z chwilą podpisania Umowy oraz ustanowienia zabezpieczenia, o którym mowa w punkcie 7 poniżej”;
- b. punkt 3 – „Pożyczkobiorca zobowiązuje się do spłaty zadłużenia (suma pożyczki i prowizji) w kwocie * do dnia * gotówką w siedzibie lub placówce Pożyczkodawcy, przelewem na rachunek bankowy Pożyczkodawcy o numerze * lub w inny prawnie dopuszczalny sposób (np. przekaz pocztowy). Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki przed wskazanym terminem. W przypadku spłaty całości pożyczki przed terminem, prowizja ulegnie zmniejszeniu. Zmniejszenie będzie proporcjonalne do okresu, o który skrócono okres udzielenia pożyczki (liczony do dnia otrzymania kwoty pożyczki do przewidzianego dnia jej zwrotu). Ostateczne rozliczenie z Pożyczkobiorcą z tytułu ewentualnej nadpłaty lub niedopłaty nastąpi po całkowitej spłacie kwoty pożyczki, jednakże nie później niż w terminie 14 dni od spłaty. Pożyczkodawca nie przewiduje żadnych dodatkowych opłat lub prowizji w związku ze spłatą pożyczki przed terminem”;
- c. punkt 4 – „Udzielona pożyczka nie podlega żadnemu oprocentowaniu, a jedynym związanym z pożyczką kosztem jest prowizja, o której mowa w pkt 2 Umowy. Pożyczkobiorca w związku z udzieleniem pożyczki przez Pożyczkodawcę nie ponosi żadnych dodatkowych kosztów, w tym opłat, marży lub kosztów innych usług dodatkowych. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania (RRSO) wynosi 1355,19%. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania wyliczona została na podstawie

reprezentatywnego przykładu przy założeniu, że Strony wypełnią w całości i w terminie zobowiązania wynikające z Umowy, a okres na jaki została udzielona pożyczka odpowiada 1/12 roku. Brak zwrotu całości kwoty pożyczki wraz z prowizją w ustalonym terminie skutkować będzie uznaniem niespłaconej kwoty za zadłużenie przeterminowane. Od niespłaconego w terminie zadłużenia przeterminowanego Pożyczkodawca nalicza odsetki według zmiennej stopy procentowej stanowiącej w stosunku rocznym czterokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Zmiana oprocentowania zadłużenia przeterminowanego może nastąpić tylko w przypadku zmiany stopy procentowej kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i następuje z dniem wejścia w życie uchwały Rady Polityki Pieniężnej. W dniu zawarcia niniejszej Umowy odsetki od zadłużenia przeterminowanego wynoszą 16% w stosunku rocznym. W przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego dokonywane przez Pożyczkobiorcę spłaty zalicza się w następującej kolejności: prowizja, odsetki, kwota pożyczki”,

- d. punkt 5 – „Pożyczkobiorca ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od niniejszej Umowy w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia. Termin do odstąpienia od Umowy jest zachowany, jeżeli Pożyczkobiorca przed jego upływem złoży pod adresem wskazanym w druku, o którym mowa w pkt 14, oświadczenie o odstąpieniu od Umowy. Dla zachowania powyższego terminu wystarczające jest wysłanie oświadczenia przed jego upływem. Pożyczkobiorca zwraca niezwłocznie Pożyczkodawcy kwotę pożyczki, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od Umowy. Dniem spłaty pożyczki jest dzień przekazania środków pieniężnych Pożyczkodawcy przez Pożyczkobiorcę”,
- e. punkt 6 – „W przypadku braku zwrotu pełnej kwoty pożyczki wraz z prowizją w określonym umową czasie, Pożyczkodawca skorzysta z ustanowionych zabezpieczeń, a w przypadku braku dalszej zapłaty w wyznaczonym terminie, skieruje sprawę na drogę postępowania sądowego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego (t. j. Dz. U. z 2014 roku, Nr 101 ze zm.)”,
- f. punkt 12 – „Wszelkie spory mogące wyniknąć z niniejszej umowy rozpatrywać będą sądy powszechne właściwości ogólnej”,
- g. oraz dodanie punktu 15 w brzmieniu: „Organem nadzoru w sprawach ochrony konsumentów jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów wykonuje powiatowy (miejski) rzecznik konsumentów”.

Prezes Urzędu zważył, co następuje

W pierwszej kolejności konieczne jest ustalenie, czy w okolicznościach przedmiotowej sprawy doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego. Zgodnie z przepisem art. 1 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, celem regulacji w niej przyjętej jest zapewnienie rozwoju i ochrony konkurencji, a także podejmowanie w interesie publicznym ochrony przedsiębiorców narażonych na stosowanie praktyk ograniczających konkurencję i ochrona interesów konsumentów. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów ma zatem charakter publicznoprawny i służy ochronie interesu ogólnospołecznego; w odniesieniu do przedsiębiorców chroni konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym. Instrumenty w niej przewidziane mogą być stosowane jedynie wówczas, gdy na skutek działań sprzecznych z przepisami prawa naruszony został interes publiczny. Ma to miejsce w szczególności wtedy, gdy określonymi działaniami dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku, względnie, gdy wywołują one na

rynku niekorzystne zjawiska (wyrok Sądu Antymonopolowego z dn. 24 października 1991 r., sygn. akt XV Amr 8/90). W okolicznościach niniejszej sprawy oznacza to, iż warunkiem niezbędnym do oceny, czy działania przedsiębiorcy mogły naruszyć przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest wykazanie, iż mogły naruszyć interes publicznoprawny.

W ocenie Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, gdyż wiąże się z ochroną interesów wszystkich konsumentów, którzy byli lub mogli stać się kontrahentami przedsiębiorcy, zawierając z nim umowę o kredyt konsumencki. W tym stanie rzeczy uznać należy, że w niniejszej sprawie ma miejsce naruszenie przez przedsiębiorcę interesu publicznoprawnego, co uzasadnia ocenę jego zachowania na rynku w świetle przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad I. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o której mowa powyżej Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań.

Uprawdopodobnienie stosowania przez przedsiębiorcę praktyk, o których mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Stosownie do treści art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów warunkiem nałożenia przez Prezesa Urzędu na przedsiębiorcę zobowiązania zmierzającego do zapobieżenia naruszeniom określonym w art. 24 ww. ustawy jest uprawdopodobnienie, że doszło do naruszenia ww. przepisu. W związku z tym zachodzi konieczność przeanalizowania zachowań przedsiębiorcy stanowiących przedmiot postawionych mu zarzutów z punktu widzenia uprawdopodobnienia naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 101 – zwany dalej także „k.p.c.”); 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji. Art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przewiduje natomiast, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Konsumentem w rozumieniu ww. ustawy jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, zgodnie z art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 121 – zwanej dalej także „k.c.”) w związku z art. 4 pkt 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców. Dla

uprawdopodobnienia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest każdorazowo uprawdopodobnienie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- ✓ oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- ✓ praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów,
- ✓ zachowanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności.

Status przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów pod pojęciem „przedsiębiorcy” należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) tj. osobę fizyczną, osobę prawną i jednostkę organizacyjną nie będącą osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą (art. 4 ust. 1 ww. ustawy). „Działalnością gospodarczą” jest zgodnie z przepisem art. 2 tej ustawy, zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

W niniejszym postępowaniu podmiot będący stroną postępowania posiada status przedsiębiorcy, gdyż prowadzi działalność na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (dowód: karta nr 102). Zachowania niniejszego podmiotu podlegają zatem bez wątplenia kontroli dokonywanej na podstawie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym Zbigniew Czakon przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jego działania mogą podlegać ocenie pod kątem naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiuje pojęcia zbiorowych interesów konsumentów, stąd przy ustalaniu jego treści należy odwołać się do orzecznictwa sądowego. Pojęcie zbiorowych interesów konsumentów zostało szeroko omówione przez Sąd Najwyższy (dalej także jako „SN”) w wyroku z dn. 10 kwietnia 2008 r. (sygn. akt III SK 27/07). W uzasadnieniu SN podał, iż gramatyczna wykładnia tego pojęcia prowadzi do wniosku, że chodzi o zachowanie przedsiębiorcy, które godzi w interesy grupy osób stanowiących określony zbiór. Rezultaty tej wykładni modyfikuje zastrzeżenie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma interesów indywidualnych. SN stanął na stanowisku, że przy konstruowaniu pojęcia „zbiorowego interesu konsumentów” nie można opierać się tylko i wyłącznie na tym, czy oceniana praktyka przedsiębiorcy skierowana jest do „nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów”. Wystarczające powinno być w jego ocenie ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. SN orzekł też, że „praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest (...) takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy”.

W rozważanym przypadku oceniane zachowania przedsiębiorcy mogły oddziaływać lub mogą oddziaływać obecnie na zbiorowe interesy konsumentów w zakresie zarzutów opisanych

w punkcie I.1-4. sentencji niniejszej decyzji, co powoduje, że spełnienie rozważanej przesłanki zostało w przedmiotowej sprawie uprawdopodobnione. Oceniane zachowania przedsiębiorcy dotyczą szerokiego kręgu najsłabszych uczestników rynku, jakimi są konsumenci. Dotyczą one wszystkich tych osób, które zawarły z przedsiębiorcą umowy o kredyt konsumencki, jak i zagrażają interesom wszystkich jego potencjalnych kontrahentów, osób zapoznających się z ofertą świadczonych przez przedsiębiorcę usług. Tym samym nie ulega wątpliwości, że rozważane działania mogą godzić lub też mogły godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Bezprawność działań

Kolejną przesłanką, która musi zostać spełniona, aby było możliwe uprawdopodobnienie naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jest bezprawność rozważanego zachowania. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów może być takie zachowanie przedsiębiorcy, które jako sprzeczne z ustawą szczególną można zaklasyfikować, jako niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i jedno z zachowań przykładowo wymienionych w art. 24 ust. 2 pkt 1 – 3 ww. ustawy.

Dodać należy, że stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawa ta reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli praktyki te wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dla stwierdzenia, że dana praktyka jest niezgodna z art. 24 ww. ustawy wystarczające jest więc wykazanie, że potencjalnie istniało zagrożenie naruszenia interesów konsumentów na przykład wskutek niedopełnienia określonego obowiązku informacyjnego względem konsumentów i nie jest konieczne faktyczne wystąpienie negatywnego skutku w praktyce. Oznacza to, że wystarczy już samo zaniechanie udzielenia przez przedsiębiorcę istotnych informacji, nawet jeśli w praktyce nie zaistniały przesłanki wykorzystania tej informacji, na przykład określającej prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem lub wskazującej organy nadzoru właściwe w sprawach ochrony konsumentów. Bezprawność ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującymi przepisami prawa. Praktyki przedsiębiorcy, by zakwalifikować je jako naruszające zbiorowe interesy konsumentów „muszą być zatem wymierzone w uprawnienia, jakie konsumentom przyznają obowiązujące przepisy prawa”¹.

Porządek prawny, którego naruszenie może wypełniać dyspozycję art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów². Same przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Art. 24 tej ustawy nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem³.

Podkreślenia wymaga także, że bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania

¹ Uchwała SN z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06), OSNP 2007/1-2/35. Por. również: M. Szydło: *Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów*, Monitor Prawniczy nr 2004/17/791.

² Wyrok SOKiK z dnia 13 listopada 2007 r. (sygn. akt XVII AmA 45/07).

³ Por. wyrok SOKiK z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVIII AmA 32/05).

decyduje całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego⁴. Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje ponadto strona podmiotowa czynu, a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

W tym miejscu konieczne jest rozważenie uprawdopodobnienia przesłanki bezprawności w ramach każdego z postawionych przedsiębiorcy zarzutów. Zostanie to uczynione oddzielnie dla każdej z praktyk ocenianych w niniejszej decyzji.

Ad I.1. W punkcie I.1. sentencji niniejszej decyzji zarzucono przedsiębiorcy bezprawne działanie noszące znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, a polegające na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji poprzez zaniechanie informowania konsumentów w formularzu informacyjnym o skutkach braku płatności.

Udzielanie informacji za pomocą obligatoryjnego formularza informacyjnego powinno odbywać się z dołożeniem ze strony przedsiębiorców należytej staranności i z zachowaniem przewidzianego przez ustawodawcę stopnia szczegółowości. Analiza stosowanego przez przedsiębiorcę formularza informacyjnego wykazała zaś brak określenia przez niego wysokości opłat, którymi może być obciążony konsument w przypadku braku lub opóźnienia płatności – skutki braku płatności – tj. kosztów postępowania sądowego i egzekucyjnego, które zostały zastrzeżone przez pożyczkodawcę w przypadku niespłacenia pożyczki w terminie określonym w umowie, co narusza obowiązek informacyjny określony w art. 13 ust. 1 pkt 13 w zw. z art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715 z późn. zm. – zwanej dalej także „ukk”), a poprzez to stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W punkcie 3.10. stosowanego formularza informacyjnego przedsiębiorca wskazał wyłącznie, że „Jeśli w ciągu 30 dni po terminie spłaty określonym w umowie nie nastąpi spłata pożyczki wraz z prowizją, pożyczkodawca wzywa pożyczkobiorcę (listem poleconym) do stawienia się w celu spłaty należnych kwot. W przypadku dalszego braku spłaty w terminie określonym w wezwaniu pożyczkodawca wszczyna na drodze sądowej egzekucję z weksla własnego pożyczkodawcy” oraz „odsetki od zadłużenia przeterminowanego nie są naliczane”. Równocześnie w punkcie 6 wzorca „Umowy pożyczki gotówkowej nr ...” przedsiębiorca stosuje postanowienie o treści: „W przypadku nie spłacenia pożyczki w określonym umową czasie, Pożyczkodawca skorzysta z ustanowionych zabezpieczeń, a Pożyczkobiorca zostanie obciążony kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego w kwocie ... zł, przy czym jest to wartość szacunkowa, gdyż ostateczna ich kwota będzie zależeć od obowiązujących wysokości wpisów sądowych, stawek zastępstwa procesowego, wynagrodzenia komornika oraz innych kosztów prowadzenia egzekucji”.

Mając na względzie wyżej opisane ustalenia za uprawdopodobnione uznać należało, że przedsiębiorca dopuścił się stosowania praktyki polegającej na naruszaniu obowiązku udzielania rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Wobec tego za uprawdopodobnione należało również uznać w tej sprawie naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad I.2.a-d. W punktach I.2.a-d. sentencji niniejszej decyzji zarzucono przedsiębiorcy bezprawne działanie noszące znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, a polegające na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Analiza zawieranych przez przedsiębiorcę umów o kredyt konsumencki, zawieranych w oparciu

⁴ Wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r. (sygn. akt I PKN 267/2001).

o treść wzorca „Umowy pożyczki gotówkowej nr ...”, wykazała bowiem brak informowania konsumentów, o:

- a. terminie i sposobie wypłaty kredytu,
- b. rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunkach jej zmiany oraz ewentualne innych opłatach z tytułu zaległości w spłacie kredytu,
- c. prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem,
- d. organie nadzoru właściwym w sprawach ochrony konsumentów.

Ukk w art. 30 ust. 1 określa minimalny zakres informacji, jakie każdy przedsiębiorca zawierający z konsumentem umowę o kredyt konsumencki powinien umieścić w tej umowie. Stosownie do powołanego unormowania umowa o kredyt konsumencki powinna między innymi określać: termin i sposób wypłaty kredytu (pkt 5), roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego oraz warunki jej zmiany (pkt 11), prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem (pkt 16), wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów (pkt 21). Prezes Urzędu podziela stanowisko Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrażone w wyroku z dn. 13 czerwca 2005 r. sygn. akt XVII Ama 30/04, odnoszące się wprawdzie do poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.), ale zachowujące aktualność także w obowiązującym stanie prawnym, że „skoro ustawodawca wyraźnie określił zakres niezbędnych danych zawartych w umowie kredytu konsumenckiego, to oczywistym jego celem było zagwarantowanie konsumentowi wiedzy w tym zakresie jako niezbędnej dla ochrony jego praw i interesów. Bez znaczenia jest przy tym, czy konsument z informacji tych uczyni użytek czy nie”. Każdy przedsiębiorca zawierający z konsumentami umowy o kredyt konsumencki zobowiązany jest więc udostępnić konsumentom minimalny zakres informacji określony w powołanym wyżej przepisie. Ponadto każdy przedsiębiorca w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej zgodnie z art. 355 § 2 k.c. zobowiązany jest do należytej staranności, a przedsiębiorca świadczący usługi finansowe szczególnie do działań zgodnych z ukk, która określa m.in. prawa i obowiązki przedsiębiorców świadczących usługi finansowe na rzecz konsumentów. Z dokumentów zgromadzonych w toku postępowania wynika zaś, że przedsiębiorca nie wykonuje tego obowiązku. Umowy zawierane z konsumentami nie zawierają informacji określonych w art. 30 ust. 1 pkt 5, 11, 16 oraz 21 ukk, przez co za uprawdopodobnione należało przyjąć, iż działanie przedsiębiorcy jest bezprawne. Przedsiębiorca zobowiązany do należytej staranności na podstawie przepisów ukk ma obowiązek zawrzeć takie informacje w umowie o kredyt konsumencki. Informacje z tego zakresu są istotne i ważne dla konsumenta. W opinii Prezesa Urzędu jednym z podstawowych praw konsumentów jest bezpieczeństwo ekonomiczne i konsumenci powinni mieć zapewnioną możliwość świadomego podejmowania decyzji oraz dokonywania wyboru dóbr i usług, na podstawie rzetelnych, prawdziwych i pełnych informacji.

Mając na względzie wyżej opisane ustalenia za uprawdopodobnione uznać należało, że przedsiębiorca dopuścił się stosowania praktyki polegającej na naruszaniu obowiązku udzielania rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. Wobec tego za uprawdopodobnione należało również uznać w tej sprawie naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad I.3. W punkcie 5 wzorca „Umowy pożyczki gotówkowej nr ...” przedsiębiorca stosuje postanowienie o treści: „Pożyczkobiorca może odstąpić od niniejszej umowy w terminie 14 dni od jej zawarcia. Termin ten jest zachowany, jeżeli Pożyczkobiorca przed jego upływem złoży w siedzibie Pożyczkodawcy oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Takie odstąpienie

staje się skuteczne, jeśli wraz z oświadczeniem o odstąpieniu zostanie zwrócona Pożyczkodawcy kwota pożyczki”.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ukk konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. Ponadto zgodnie z art. 53 ust. 4 i 5 ukk termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy, a dla zachowania tego terminu wystarczające jest wysłanie oświadczenia przed jego upływem. Równocześnie ukk w żaden sposób nie przesądza w jaki sposób i w jakim miejscu powinno nastąpić zwrócenie pożyczonej przez konsumenta kwoty pożyczki. Za wystarczającą należy m.in. przyjąć formę przekazu pieniężnego, która zwalnia konsumenta z obowiązku osobistego stawiennictwa w siedzibie pożyczkodawcy, zwłaszcza iż przedsiębiorca posiada szereg biur terenowych, które od głównego miejsca wykonywania przez niego działalności gospodarczej są stosunkowo daleko oddalone. Zgodnie z art. 47 ukk postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie – w takich przypadkach stosuje się przepisy ustawy. W związku z tym stosowane przez przedsiębiorcę postanowienie należy uznać za niezgodne z art. 47 w zw. z art. 53 ust. 1, 4 i 5 ukk w zakresie w jakim obciąża konsumenta do zwrotu kwoty pożyczki w terminie 14 dni od podpisania umowy, uzależniając w ten sposób skuteczność odstąpienia od umowy, podczas gdy ustawodawca przewidział w tych okolicznościach termin aż 30 dni od odstąpienia od umowy na zwrot kwoty pożyczki.

Mając na względzie wyżej opisane ustalenia za uprawdopodobnione uznać należało, że przedsiębiorca dopuścił się stosowania praktyki polegającej na stosowaniu postanowienia sprzecznego z uregulowaniami zawartymi w ukk. Wobec tego za uprawdopodobnione należało również uznać w tej sprawie naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad I.4. Prezes Urzędu może także stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c., bez względu na to, czy wpis dotyczy tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie, czy też nie (tak SN w uchwale z dn. 19 grudnia 2003 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 95/03, Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dn. 29 września 2005 r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 381/05, Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dn. 2 grudnia 2005 r. w sprawie o sygn. akt VI ACa 760/05). Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wyrażonym w wyroku z dn. 25 maja 2005 r. (sygn. akt XVII Ama 46/04), dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do rejestru klauzul niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych klauzul. Czynnikiem przesądzającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Trafność wyżej opisanego stanowiska potwierdził SN w uchwale z dn. 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06, opubl. OSNP 2007/1-2/35).

Wynikająca z art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. jawność rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oznacza, że od chwili wpisania do niego określonego postanowienia zakazane jest stosowanie tożsamych postanowień w obrocie konsumenckim i nikt nie może zasłaniać się nieznaną dokonywanych wpisów. Rejestr postanowień wzorców umów uznanych za

niedozwolone jest prowadzony przez Prezesa Urzędu. Rejestr ten jest powszechnie dostępny w wersji elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod adresem www.uokik.gov.pl⁵. Powyższe uzasadnia stwierdzenie, że przedsiębiorca był z mocy prawa zobowiązany do powstrzymania się od stosowania niżej wymienionych postanowień, które uznano za tożsame z postanowieniem wpisanym do rejestru.

W punkcie 12 wzorca „Umowy pożyczki gotówkowej” przedsiębiorca stosuje postanowienie o treści: „Wszelkie spory mogące wyniknąć z niniejszej umowy rozpatrywać będzie Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju”.

Powyższe postanowienie należy uznać za tożsame z klauzulą wpisaną do rejestru o treści: „Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie” – wyrok SOKIK z dn. 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII AmC 31/02), wpis nr 41 z dn. 30 czerwca 2003 r. Wprowadzenie do wzorca umownego postanowienia, iż spory, mogące wyniknąć na tle realizacji umowy będą rozstrzygane przez konkretnie wskazany sąd, stwarza konsumentowi jako pozwanemu dolegliwe czasowo i finansowo utrudnienia w procesie związane z przejazdami do sądu siedziby przedsiębiorcy, podczas gdy przy braku zakwestionowanego rozwiązania proces toczyłby się zgodnie z art. 27 § 1 k.p.c.⁶, tj. w sądzie miejsca zamieszkania konsumenta. Ponadto, zgodnie z art. 34 k.p.c.⁷, konsument mógłby wytoczyć powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania umowy przed sądem miejsca wykonania tej umowy. Postanowienia stosowane przez przedsiębiorcę z góry wykluczają taką ewentualność. Należy wskazać, iż kwestię właściwości sądu w sprawach cywilnych określają przepisy k.p.c. i zgodnie z art. 385³ pkt 23 k.c. nie mogą być one w tym zakresie wyłączane, ponieważ mogą stanowić dodatkową dolegliwość dla konsumenta, a także ograniczać realizację przysługujących mu praw. Ta właśnie uciążliwość jest istotą klauzuli abuzywnej określonej w art. 385³ pkt 23 k.c. w tym zakresie porównywane klauzule można uznać za tożsame w zakresie w jakim wywołują te same skutki dla położenia prawnego konsumentów.

Mając na względzie wyżej opisane ustalenia za uprawdopodobnione uznać należało, że przedsiębiorca dopuścił się stosowania praktyki polegającej na stosowaniu postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Wobec tego za uprawdopodobnione należało również uznać w tej sprawie naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zobowiązanie przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, warunkiem wydania wskazanej w tym przepisie decyzji, jest – oprócz uprawdopodobnienia naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 tej ustawy – zobowiązanie się przez przedsiębiorcę do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom. W ocenie

⁵ http://uokik.gov.pl/rejestr_klauzul_niedozwolonych2.php

⁶ Art. 27 § 1 k.p.c. stanowi: Powództwo wytacza się przed sąd pierwszej instancji, w którego okręgu pozwany ma miejsce zamieszkania.

⁷ Art. 34 k.p.c. stanowi: Powództwo o zawarcie umowy, ustalenie jej treści, o zmianę umowy oraz o ustalenie istnienia umowy, o jej wykonanie, rozwiązanie lub unieważnienie, a także o odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy można wytoczyć przed sąd miejsca jej wykonania. W razie wątpliwości miejsce wykonania umowy powinno być stwierdzone dokumentem.

Prezesa Urzędu w rozpoznawanej sprawie warunek powyższy został spełniony. Przedsiębiorca będący stroną niniejszego postępowania złożył w jego toku zobowiązanie, o jakim mowa powyżej. Uczynił to w pierwszym piśmie skierowanym do Prezesa Urzędu w tej sprawie, a dodatkowe wyjaśnienia przedstawił niezwłocznie w drugim i trzecim w kolejności piśmie kierowanym do Prezesa Urzędu. Niemniej jednak złożone przez niego zobowiązanie, jako precyzyjne, kompletne i adekwatne, mogło zostać przyjęte, albowiem daje podstawy do przyjęcia, że zarzucane przedsiębiorcy naruszenia zostaną wyeliminowane.

Treść zobowiązania przyjętego przez przedsiębiorcę przedstawiono na stronach 7-9 niniejszej decyzji. W ocenie Prezesa Urzędu przedstawione przez przedsiębiorcę rozwiązania pozwolą wyeliminować z rynku zarzucane mu praktyki, o których mowa w punktach **I.1-4.** sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 28 ust. 2, w decyzji, o której mowa w ust. 1, Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań. W tym zakresie uznaje się za zasadne nałożenie na przedsiębiorcę obowiązku wykonania złożonego zobowiązania, o którym mowa w **punktach I.i.-viii.** sentencji niniejszej decyzji w terminie **siedmiu (7) dni** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji. W toku postępowania przedsiębiorca zaproponował wskazany powyżej termin, a za jego przyjęciem przemawia również rodzaj zarzucanych przedsiębiorcy naruszeń i związany z tym stosunkowo niewielki nakład pracy jaki jest konieczny do zrealizowania celów postępowania.

Ad II. Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji, o której mowa w art. 28 ust. 1 ww. ustawy, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie **informacji o stopniu realizacji zobowiązań**. Samo zobowiązanie przedsiębiorcy do wykonania bądź zaniechania określonych działań nie będzie mieć praktycznego znaczenia bez jednoczesnego nałożenia ww. obowiązku. Wykonanie zobowiązań musi podlegać sprawdzeniu przez Prezesa Urzędu⁸.

W związku z powyższym nakłada się na **Zbigniewa Czakon prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Czakon Zbigniew „AGART” Pośrednictwo Finansowe w Jastrzębiu-Zdroju** obowiązek złożenia w terminie **dwóch (2) miesięcy** od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji – sprawozdania o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, które powinno zawierać:

- i. informację na temat liczby dotychczasowych usługobiorców – konsumentów – posiadających aktywne umowy o kredyt konsumencki, którym w terminie siedmiu dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wysłano, w celu zaakceptowania aneksu do tych umów, uwzględniające w całości postawione zarzuty wraz z dowodami ich nadania, a także z kopiami trzech przykładowych, podpisanych obustronnie aneksów, o ile takie aneksy zostaną zawarte,
- ii. informację na temat liczby dotychczasowych usługobiorców – konsumentów – posiadających aktywne umowy o kredyt konsumencki, którym w terminie siedmiu dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji nie wysłano w celu zaakceptowania, aneksów do tych umów, uwzględniających w całości postawione zarzuty wraz z wyjaśnieniem, czym spowodowany jest taki stan rzeczy,
- iii. informację na temat liczby umów o kredyt konsumencki zawartych w terminie dwóch miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji z nowymi usługobiorcami –

⁸ K. Kohutek, M. Sieradzka: Komentarz do art. 28 ustawy z dnia 16.02.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, LEX, 2008.

konsumentami, z wykorzystaniem zmienionych wzorców stosowanych przy zawieraniu umowy o kredyt konsumencki wraz z kopiami pięciu ostatnio faktycznie zawartych umów wraz ze wszystkimi załącznikami, o ile takie umowy zostaną zawarte,

- iv. przedstawienie obowiązujących wzorców stosowanych przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki, w tym formularza informacyjnego oraz wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

W tym miejscu dodatkowo należy zaznaczyć, że w przypadku, jeśli przedsiębiorca nie wykona zobowiązań lub obowiązku składania informacji o stopniu realizacji tych zobowiązań, decyzja wydana w oparciu o art. 28 ust. 1–3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów może zostać przez Prezesa Urzędu uchylona.

Ad III. Na mocy art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 267), gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny staje się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o jego umorzeniu. Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania lub może powstać w czasie jego trwania. Stanowisko takie zostało poparte w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 4 lutego 2009 r. (sygn. akt II SA/Gl 1038/08), który orzekł, że „Przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawisłej przed organem administracji” (LEX nr 489456).

W toku niniejszego postępowania postawiono przedsiębiorcy zarzut podejmowania bezprawnych działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na pobieraniu prowizji w wygórowanej wysokości – w każdych okolicznościach wynoszącej 25% kwoty pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tj. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.) a poprzez to może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Odnosząc się do przedmiotowego zarzutu przedsiębiorca wskazał, że nie zgadza się ze stanowiskiem jakoby pobierana przez niego prowizja w wysokości 25% kwoty udzielanej pożyczki była rażąco wygórowana. Podkreślił, że prowizja ta jest jedyną opłatą pobieraną od konsumenta w związku z udzieleniem pożyczki – stanowiąc jednocześnie całkowity koszt kredytu. Od pożyczki nie są bowiem pobierane żadne odsetki. Wskazał, że w ocenianej sprawie należy zbadać nie to czy prowizja rozumiana jako jedna z opłat obciążających konsumenta jest za wysoka, lecz to czy za wysoka jest prowizja będąca całkowitym kosztem kredytu. Podniósł, iż rzeczywista roczna stopa oprocentowania jest mechanizmem, dzięki któremu konsument uzyskuje wiedzę co do wysokości dodatkowych opłat. W przedmiotowej sprawie RRSO wynosi 1355,19%, co w ocenie przedsiębiorcy nie stanowi zbyt wysokich kosztów – przy uwzględnieniu rynku kredytów i pożyczek. Przedsiębiorca powołał się również na informację zamieszczoną na stronie internetowej Urzędu (http://uokik/faq_kredyty_pożyczki_lokaty.php#faq1237), zgodnie z którą „Obowiązująca od 18 grudnia 2011 r. ustawa z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r. nr 126, poz. 715 ze zm.) nie określa maksymalnego kosztu kredytu. Jej przepisy pozwalają jedynie określić całkowity koszt konkretnego kredytu. Kredytodawców obowiązuje zwłaszcza art. 359 Kodeksu cywilnego. Przewiduje on, że odsetki maksymalne nie mogą wynieść więcej niż czterokrotność stopy lombardowej Narodowego Banku Polskiego (w grudniu 2011 r. było to 24%). Koszty odsetek nie są jednak jedynym kosztem kredytu. Oprócz tego kredytodawca może pobierać od kredytobiorcy wiele innych opłat związanych z taką umową. Od 18 grudnia 2011 r. nie ma już ograniczeń co do wielkości opłat i prowizji w stosunku do kwoty kredytu,

ale do ograniczenia ich wysokości mają się przyczynić szczegółowe obowiązki informacyjne kredytodawców, dzięki czemu łatwiej jest porównywać oferty i znajdować te z niskimi kosztami kredytu”. Podniósł, iż nawet gdyby oceniać wysokość 25-procentowej prowizji jako jednego z kosztów kredytu, to nie można uznać, że jest ona za wysoka, bowiem brak jest regulacji, która narzucałaby taką maksymalną wysokość. Przedsiębiorca wskazał wreszcie, że jego jedynym celem dla wprowadzenia jednej opłaty jaką jest prowizja (bez odsetek i innych kosztów) była chęć uproszczenia procedury udzielania pożyczki, w ten sposób, aby konsument już w momencie jej otrzymania wiedział dokładnie, jaką kwotę będzie musiał zwrócić – nie musząc w tym celu dokonywać żadnych żmudnych kalkulacji.

Biorąc pod uwagę fakt, że w obecnym stanie prawnym brak jest uregulowań dotyczących maksymalnej wysokości pobieranej przez pożyczkodawców prowizji przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki, Prezes Urzędu stwierdził, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że stosowana praktyka w zakresie objętym niniejszym postępowaniem może naruszać przepis art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W tym stanie rzeczy, zasadne jest **umorzenie** postępowania w tym zakresie. W związku z powyższym orzeczono jak w punkcie III. sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH
Maciej Fragsztajn